

Oponentský posudek

Autor: Vlastimil Zeman

Práce: **Zlo a prvotní hřích v díle Teilharda de Chardin**

Studijní program: Teologie křesťanských tradic, Evangelická teologická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Kateřina Kočandrlle Bauer, Th.D.

Oponent: Mgr. Filip Outrata, Ph.D.

Bakalářská práce se potýká s nesnadným a hlubokým tématem s výraznými přesahy do oblasti přírodních věd. Struktura práce je následující: životopisný úvod uvádí základní fakta o Teilhardově životě a především uchopuje podstatnou skutečnost, totiž jeho dvojjediné zaměření přírodovědec / teolog a filosof. Tím je položen důležitý základní kámen k dalšímu výkladu, který právě okolo vztahu mezi přírodovědcem a teologem v jediné osobě krouží. Druhá část práce se věnuje obecně problému zla, nejprve v učení římskokatolické církve, poté v Teilhardově díle. Obdobnou strukturu má i část třetí, zabývající se konkrétněji tématem prvotního hříchu. Závěr není pouze rekapitulací dříve řečeného, ale přináší i nová a důležitá témata, jako je (předtím víceméně absentující) Teilhardův christocentrismus.

Po formální stránce je práce odpovídající, byť by jí prospěla důkladnější kontrola a korektura poměrně častých překlepů. Jazyková úroveň je rovněž odpovídající, text je všude srozumitelný. Členění kapitol a podkapitol je logické. Poznámkový aparát odpovídá požadavkům na bakalářskou práci.

Seznam literatury zahrnuje téměř celou v češtině dostupnou teilhardovskou literaturu. Se zahraniční literaturou autor nepracuje. Zde ovšem nastupuje první výtku – mezi primárními prameny není zahrnut výbor *Místo člověka v přírodě*, což je vzhledem k tématu a omezenému rozsahu primární teilhardovské literatury v češtině nedostatek. Citována není ani nerozsáhlá teilhardovská monografie Karla Vrány.

Vzhledem k charakteru a rozsahu práce jsou nutně silně tezovité pasáže pojednávající o zlu, respektive prvotním hříchu v církevní nauce. Z téhož důvodu je značně kuse pojednána Augustinova nauka o zlu a hříchu, z pohledu církevního učení klíčová. Augustinovy spisy jsou citovány poněkud nahodile. Snad by bylo bývalo vhodné zahrnout a ocitovat alespoň některou z prací Lenky Karfíkové věnovanou Augustinově teologii milosti a hříchu, nebo některou další relevantní literaturu. Vzhledem k tématu práce, jímž je Teilhardovo pojetí zla a prvotního hříchu, nikoli komparace Teilhardova a Augustinova pohledu, to však nelze považovat za zásadní nedostatek.

Jádrem práce je oddíl věnovaný Teilhardovu pojetí evoluce a místu zla v tomto konceptu. Zde je výklad dostatečně prostorný a s využitím citátů ze všech v literatuře uvedených Teilhardových děl se dostává nejvíce „pod kůži“ myšlení francouzského jezuita. Oddíl o prvotním hříchu je pohříchu méně kompaktní a ucelený. Příliš stručně a bez uvedení zdroje je představeno pojetí prvotního hříchu u alexandrijské školy. Opět, nejedná se o hlavní téma práce, přesto by zde prospěla větší obšírnost i hloubka výkladu. Takto je „tradiční“ pohled představen příliš kuse, aby poté mohl být Teilhardův „moderní, elegantnější, racionálnější, koherentnější“ pohled příliš snadno postaven coby jednoznačně lepší varianta. V zájmu tématu by ovšem bylo provést srovnání „tradičního“ a „moderního“ názoru zevrubněji. Bylo by to o to víc na místě, že v závěru autor vyslovuje myšlenku, že „Chardinovo pojetí zla má svou analogii v učení církevních otců“. V práci samotné, s výjimkou několika obecných vět v samém závěru, se ovšem na prozkoumání této velmi zajímavé analogie nedostalo...

Přes všechny výše uvedené nedostatky považuji bakalářskou práci Vlastimila Zemana za odpovídající a splňující kritéria pro bakalářskou práci z oboru systematická teologie. Tématu se zhostil se ctí a kuráží, které si zasluhují uznání.

Návrh hodnocení:

S ohledem na výše řečené navrhuji hodnocení práce stupněm C s tím, že pokud by se při obhajobě podařilo autorovi lépe zasadit jádro Teilhardova učení do kontextu tradiční teologie dědičného hříchu, mohlo by se ještě posunout směrem vzhůru.